



UKA 2017/129  
13. nov. 2017  
Aaja Chemnitz Larsen

### **Nunatta EU-mut EU-mullu attuumassuteqartunut suleqateqarnerulernissaanik periarfissat pillugit nassuiaat pillugu oqaaseqaat.**

(Namminiilivinnermut, Nunanut Allanut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

Aallaqqaasiullugu Naalakkersuisut sukumiisumik nassuiaataat qujassutigaaara. Nassuiaatip taamak pingaaruteqartigisup tallimangornermi ualikkut kingusissumik pissarsiarinera ajuusaarnarpoq, taamaalillutalu sammisamut pingaarutilimmut, taamaattorlu annertuumut pulaniarnissamut piffissaq killilik kisiat periarfissaraarput, taamaalillutalu aamma politikikkut sukumiisumik nassuiaatip suliarinissaanut piffissarput annikippoq.

Siunnersuuteqaqqaartoq Justus Hansen, Demokraatit qujanarujussuaq sammisamik saqqummiussininnut. Siunnersuutip Kalaallit Nunatta EU-mut ilaasortaanissaata eqqarsaatigeqqinneqarnissaa siunertareqqaarpaa. Tamannalu Inatsisartuni amerlanerussuteqartunit taparserneqanngilaq. Taamaammallu siunnersuutip oqaluserineqarnerani Inuit Ataqatigiit allannguutissatut siunnersuutaata taparserneqarnera nuannaarutigaaarput, ullumikkullu Kalaallit Nunaata EU-mik suleqateqarnerata annertusarneqarsinnaaneranut periarfissat pillugit nassuiaat maanna suliaaraarput.

Kalaallit Nunarput EU-mi ilaasortaanngilaq, EU-millu arlalinnik isumaqatigiissuteqarpugut nunatullu OLT-mik aqqissuussinermut ilaanerput Kalaallit Nunatta EU-mik attaveqarneranut pingaaruteqartorujussuuvoq. EU Kalaallit Nunatta suleqatigisaasa pingaarnerit ilagaat.

Nunani EU-p avataaniittuni EU-mit annerpaamik tapiissutisisartut ilagaatigut, tamatumalu suleqatigiinnerup illuatungeriinnit soqutigineqarnera ersersippaa. Taamaalilluta nunani OLT-mik aqqissuussinermi ilaasunut kisiartaalluta EU-mit tapiissutinik pissarsisarpugut. Tamanna eriaguagassaraarput.

Immikkoortut suleqatigiissutaasut pingaarnertut aalisarnermik isumaqatigiissummut suleqatigiinnissamullu isumaqatigiissummut, Kalaallit Nunaannut sakkutut taaneqartumut pituttorsimapput. EU-p Kalaallit Nunaannut tapiissutai maanna aalisarnermut isumaqatigiissummut attuumasut ukiumut 132 mio. kr-iupput, ilinniartitaanermullu tunngasuni aningaasanik tapiissutai agguaqatigiissillugu ukiumut

# INUIT ATAQATIGIIT

## Inatsisartuni



230 mio. kr-iupput. Matumani kalaallit aningaasaqarnerannut inuiaqatigiillu patajaallisarneqarnerannut tapiisutit pingaarutillit pineqarput.

Pissutsit arlallit Kalaallit Nunatta EU-imi inissisimaneranik patajaallisaataasinnaasut Inuit Ataqatigiinniit isumaqarpugut, taamaalillunilu suleqatigiinneq annertusaavigalugu. Sunniuteqarnissarput kissaatigigutsigu, taava kimittuumik najuuttuunissarput pingaaruteqarpoq, nunattalu sinniisoqarfiani sulisut ulluinnarni Kalaallit Nunatta EU-mi soqutigisaanik isumaginninnermik suliaqarnerannik qutsavigerusuppavut. Politikerilli uagut aamma EU-mi saqqumilaartariaqarpugut, Europa Parlamentimilu suleqatitsinnik oqaloqatiginnilluarnitsigut Kalaallit Nunaat Issittorlu pillugit ilisimasanik siaruarterisinnaavugut. Attaveqaatinik Friends of Greenlandimik pilersitsineq periarfissat sukumiisut ilagisinnaavaat.

EU allanngoriartorpoq. Tuluit Brexitimik aalajangernerat EU-mik sajuppillatsitsivoq. Suliaq tamanna ingerlavoq Kalaallillu Nunatsinnut aamma kinguneqaateqarnissaa ilimagisariaqarluni. Nunanit OLT-mik aaqquissuussinnermut ilaasunit 27-init qulingiluat Tuluit Nunaata ataaniipput, taannalumi aamma EU-mut aningaasaliisartuuvoq pingaarutilik. EU-p isertitaasa 16 %-ii Tuluit Nunaanneersuupput. Tamatumalu saniatigut Tuluit Nunaata Kalaallit Nunatsinnit aalisakkat qaleruallillu eqqussugai ilanngutissavavut. Tuluit Nunaata EU-mit anereerneranit Kalaallit Nunatta niuernikkut soqutigisai siunissami aamma isumagissagutsigit, taava suleqatigiinneq annertusartariaqarparput, Kalaallit Nunattalu pitsaasumik sinniisoqarnera qulakkeerlutigu. Tamanna assersuutigalugu Londonimi sinniisoqarnikkut imaluunniit Bruxellesimi sinniisoqarfitta nukittorsarneqarneratigut pisinnaavoq.

Nunanut allanut soqutigisavut qallunaat aallartitaqarfii assersuutigalugulu EU-mi politikikkut sinniisoqarfivut suleqatigalugit isumagineqartarput. **Kalaallit Nunaata Qallunaallu Nunaata akornanni aallartitatigut isumaqatiginninniarnert aamma qallunaat Europa Parlamentimi ilaasortaataa, naalaarluassallugit pitsaasuusinnaasut Kalaallillu EU-mi soqutigisaannik isumaginnissinnaaniartussaataapput.** Tamanna EU-p puisit amiinik niueruteqarnermik inerteqquteqarneranut atatillugu Inuit pillugit immikkut aalangersakkap atuutsinneqarneratigut takuarput, tassanilu qallunaat Europa Parlamentimi ilaasortaataat arlallit Kalaallit Nunatta soqutigisai isumaginiarlugit sunniiniarnermik ingerlatsipput.

EU-mi inerteqqut pillugu politikikkut suliaqarnerup, imaluunniit Kalaallit Nunaata isumaqatigiissutaata qiteqqunnerani naliliinerup, ajoraluartumik EU-mi soqutigisat amerlasuut nukittuullu akuunerat aamma takutippaa. Bruxelles nunanit immikkut namminneq soqutigisatik sulissutiginiarlugit annertuumik sunniiniarnermik ingerlatsisunik kattuffinnik ulikkaarpoq.

# INUIT ATAQATIGIIT

## Inatsisartuni



Erseqqissaqqillarali. EU-p amernik tuniniaanermik inerteqquteqarnissaa, Inuit pillugit immikkut aalajangersagarluunniit atuukkaluarpat, aaqqiitsialattut isiginngilarput. Ullumikkumut sanilliullugu sillimmartaarnissarput eqqarsaatigalugu EU-milu politikikkut aalajangeereernerit kingorna iliuuseqartarnej annikinnerulersinniarlugu iliuuseqarnerusinnaasugut Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut. Tamanna nunatta sinniisoqarfiata sulineranik isorinninniarnerrunngilaq, Kalaallili Nunatta EU-mi soqutigisaanik annertunerusumik isumaginnissagutta annertunerusumik suliniartariaqarnitsinnik nassuerutiginninneruvoq.

EU-mi suliniutivut annertusarneqartariaqartut Inuit Ataqatigiinni isumaqarpugut, tamannali eqqarsarluarluta suliarissavarput ingerlaavartumillu pisariaqartitatsinnut tulluussarlugu. Kalaallit Nunatta isumaqatigiissutini ukiuni aggersuni isumaqatiginninniutigeqqittussaavai.

Aalisarnej pillugu isumaqatigiissut 2018-imi isumaqatiginninniutigineqaqqissaaq, Inuit Ataqatigiit nungusaataanngitsumik piniarneq pillugu suleqatigiinnermik annertusaasariaqartugut isumaqarpugut, tassunga ilanngullugit ilisimasanik patajaallisaaneq, silaannaallu pissusaata allanngoriartornerata nassatarisaanik pissutsinut nutaanut nalimmassarnej, taamatullu aamma aalisakkamik tamarmiusumik atuineq pillugu ilisimasat annertusarniarlugit EU-mik suleqateqarneq. Aalisakkap tamarmiusup qanoq atornissaa pillugu ilisimatusarnermik iluaquteqarnerup qulakkeerneratigut, nalitunerulersitsinermik sulineq patajaallisarlugulu, pinngortitaq pisuussutaanik atuinitsinni nungusaataanngitsumik toqqammaveqarneq qulakkiissavarput.

Tamatuma saniatigut 2020-imi isumaqatigiissutit arlallit isumaqatiginninniutigineqaqqissapput, tassani Kalaallit Nunatta EU-mik suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaa. Suliassaq taanna suliariinnariagassatut isigissanngilarput, Naalakkersuisulli maannangaaq suliamik tassanga aallartitsereernissaat Inuit Ataqatigiinnit kaammattuutigiumavarput.

Inuit Ataqatigiinni isumaqatigiissutissat siammasinnerusuunissaanik aallussinissaq kaammattuutigissavarput, tassani ilinniartitaanermut tunngasut saniatigut inooqutigiinnermi ineriartorneq/nutarsaaneq taamatullu meeqqat atuarfianni suliniuteqajaarnerup qissimigaarneqarnissaa, nalunngilarpummi atugarissaarneq ilinniartitaanermik naammassinninnerlu imminnut ataqatigiittut. Tamatuma saniatigut Issuttumi Kalaallillu Nunatsinni ilisimatusarnermik atuineq aallunneqartariaqarpoq. Tassani pinngortitaq pillugu ilisimatuarneq kisiat pinnagu, aammali inuitaqatigiit pillugit ilisimatusarnermi ilisimasat naapertuuttut aamma ilanngullugit. Kalaallit Nunaanni Issuttumi ilisimatusaqatigiiffimmik pilersitsineq pillugu suleqatigiinneq matumani periarfissatsialaavoq.

# INUIT ATAQATIGIIT

## Inatsisartuni



Nunatta sinniisoqarfiata ukiuni aggersuni nukittorsarneqarnissaa pisariaqartoq Inuit Ataqatigiit isumaqarput. EU-mi aaqqissuussinerup aningaasaliinissamut amerlasuunik periarfissaqarneranik ilisimasaqarneq, soorlu via Europæisk Investerings Bank (EIB), Horizon 2020 il.il. suli Kalaallit Nunatsinnut annertuumik soqitiginaateqarput. Kalaallit Nunatta nunatut OLT-mik aaqqissuussinermut ilaasutut soqutigisai pillugit maanna suliniuteqartoqartariaqarpoq. Isumaqatigiissutaaneersunillu isumaqatiginninniarnissani, isumaqatigiissutivut massaklutut itsinniarnissaannik qulakkeerissagutta, Kalaallillu Nunatta EU-mi soqutigisaanik isumaginninnermik nukitoorsaassagutta, sinniisoqarnitsinnik nukittorsaanissarput tunngaviussapput.

Tamatuma Kalaallit Nunatta soqutigisaasa politikikkut, nunattalu sinniisoqarfiani ulluinnarni ersarinnerusumik isumagineqarnissaat pisariaqartippaa. Nunanut Allanut Sillimaniarnermilu Ataatsimiititaliaq piffissami aggersumi Bruxellesimukarluni pissutsinik tamakkuninnga EU-mik oqaloqatiginnissaaq, taamattaarlu Tuluit Nunaannik isumaqatigiissuteqarnissanik aqutissiutinissaaq siunertaralugu Londonimukarnissaaq pilersaarutaavoq.

Kalaallit Nunaata EU-mut attuumassuteqarfii pisariusuupput, oqaaseqaallu naatsoq pingaarutilillu atorlugit sammisamik oqallisiginninnerput qujassutigaarput.